

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS - PRIJS

Kopie de Stad: s. 12.

Frans per post: s. 14.

(Verschijnende

dreemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 25 cents nega-

Onze lezers hebben zeker met de uiterste belangstelling de uittreksels van correspondentien uit Oost-Indië gelezen, welke ons door eene vriendelijke hand zijn medegedeeld en wij in ons nummer van zaterdag hebben opgenomen. Bedroevend voorwaar is de ergeris, welke dwalende en eed- en plichtverzakende priesters, aldaar geven. Men wordt genoopt te vragen, hoe een Gouverneur-Generaal, vertegenwoordiger van eenen braven en rechtvaardigen Vorst, zulke menschen onder zijne bescherming heeft durven nemen, en daarentegen, deugdzame, voor het zieleheil ijverende, en aan hunne heilige hoop getrouwe priesters, met eenen door de Kerk aangestelden en door den Koning erkenden Kerkvoogd aan het hoofd, heeft kunnen smaden, verguizen, en verbannen. Hoe hard moet het die ijverige herders vallen, zulke tijdingen te moeten ontvangen, en te vernemen dat de kudde, ter welker bewaring en redding zij aangesteld waren, niet alleen door een tyraniek despotisme aan hunne zorgen is onttrokken, maar dat zij daarenboven nog aan de verslindende wolven, die zich in schapenvachten trachten te verbergen, is prijs gegeven! Doch, van eene andere zijde, hoe plukt men de tyran, die in de Oost-Indië zijnen despotieken scepter zwaait, en de eer en de belangen van zijnen Vorst met voeten treedt, de vruchten zijner wederrechtelijke handelwijs. Ja, de schande, welke zijne bescherming op zich laden, komt ook op zijn hoofd neder; een leed, die de roekelooze handelingen dier verlorene priesters moet tevens de bescherming verdoeljen, welke zij genoten hebben van hem, die gezonden was om de onschuld te beschermen, de misdaad te straffen en te betugelen, en de onrechtvaardigen in het land, waarover het Koninkrijk trouwen en een uitgebreide magt had geschonken. Voer het misbruik, dat hij van dat vertrouwen gemaakt heeft, is hij rekenschap schuldig aan den goeden Vorst, dien hij bedrogen heeft, aan de Kerk, wier regten hij vertram heeft, aan de gansche wereld, die belang heeft bij het behoud van orde, vrijheid en godsdienst.

Doch nog bedroevender is de toestand der catholijken in dat ongelukkig land. Zonder herders, zonder wettige priesters, blijft hun geene andere keus over, dan zich van alle uitoefening hunner godsdienst verstoken te houden of in gemeenschap te komen met afvallige, menneedige priesters, die niet anders kunnen doen dan het met zich in het verderf storten. Goddank zij hebben in hunne keus niet gearzeld. Zij hebben zich de vertroosting en genademiddelen hunner godsdienst liever ontzegd, dan dezelve te zoeken in eene heiligschennige gemeenschap met priesters, die door hunne wettige overheid onbevoegd zijn verklaard tot het uitoefenen hunner bediening. Eere zij den catholijken op Java God, die hen beproefd, wellicht gestraft heeft, moge die standvastigheid met welgevallen aanzien en den tijd der beproeving of straf inkorten.

Is het dan wel te verwonderen, dat de catholijken zoozeer over hunnen toestand klagen. Is het niet hartloerend te lezen hetgeen een manner schrijft: »Wij catholijken zijn hier het meest te beklagen, zoozeer verstoken te zijn van de genademiddelen onzer godsdienst, die nu van hoogerhand gestaakt is. Haar droefmoest heeft voor ons opgehouden, ofschoon wij die in Oost-Indië dubbel noodig hebben.

En verder.
dat onze gebieden spoedig verhoord en onze wenschen en verlangens zullen voldaan worden, door den hoogstachtigwaardigen Bisschop met zijne getrouwe priesters weder in ons midden te mogen zien, om onze harten tot geloof en betrouwen op God op te wekken; want wat wij door hun afzijn missen, begint zich langzamerhand al sterker te doen gevoelen.

En een ander:
» O hoe ongelukkig zijn wij catholijken in den geestelijken toestand! De zon en feestdagen, vooral de heilige paaschtijd, zijn voor ons voorbijgegaan, zonder eenige uiterlijke godsdienst-oefening.

En weder een ander.
» Wij gaan voort met onze aandacht in huis te verbergen. Akelig echter is het, zoo voort te leven, en vooral op die hooge feestdagen van Paschen, Hemelvaartsdag en Pinksteren, de zegeningen der godsdienst te moeten derven! — Wij zijn verlaten en moeten God dienen, even als de heidenen, zonder priester, zonder tempel, enz.

En nu zijn Nederlanders, onbetandgenooten die zulke klagtönen doen hooren. Het zijn Nederlanders, aan welke de grondwet, zijne uitoefening van godsdienst waarborgt, welke de grondwet, behoeft in de uitoefening, huwer godsdienst te zullen beschermen; Nederlanders die, toen zij op de roepstem des Vorsten of uit eigen beweging het moederland verlieten, om Oost-Indië te gaan bewonen, zich wel bereid moesten toonen aan de aldaar vigerende wetten te gehoorzamen, maar voorzeker niet verstaan konden of mogten worden, afstand te doen van het heiligste regt dat de grondwet van hun vaderland hun schenkt!

En zouden wij aan onze land- en geloofsgenooten in die verwijderde landstrecken onze belangstelling kunnen weigeren? Zouden wij onze wenschen en verlangens niet met de hunne plegen? Zouden wij niet met hen voor hen een regt wragen en het ophouden van zooveel eenen toestand met ernstigen aandrang abbidden? Naen verte van ons. Zo lang onrecht, en tyrannieke gewetensdwang zullen zeggieren, zullen wij om herstel vragen en op regtdoening aandringen. Bij Vorst en volk, voor de Kerk en de geheele wereld zullen wij den landvoogd aanklagen, die eene roekelooze hand heeft uitgestoken naar de wettig erkende bedienaren eener door de grondwet erkende en beschermde godsdienst, om menneedigen en schandmakers te beschermen.

Maar tegelijk zullen wij het oog vol vertrouwen gevestigd houden op den Vorst, die de naleving der grondwet en de bescherming van al zijne onderdanen met plegtigen eed bezworen heeft. Dien eed zal hij niet verbreken. Het besluit van 5 mei is daar, om ons vertrouwen op te heuren, onze hoop te verlevendigen. Wat op den 18 juli tusschen den rechtschapen Vorst en den doorluchtigen banneling, het slagtoffer van het despotisme van s Vorsten ondergeschikten ambtenaar, voorgevallen is, moge met den sluier der bescheidenheid overdekt zijn; wij vermeenen echter te mogen zeggen dat zij, over elkander voldaan, gescheiden zijn. Een minister, voorstander van het oostersch despotisme of door den geest der dominoëratie geleid, moge welligt de zegepraal van recht en billijkheid in den weg staan, de Koning wil recht en billijkheid hiervan houden wij ons overtuigd, en mocht de zaak natuurlijkwijze, rijp beraad en misschien ernstige onderhande-

lingen vorderen, zoo veel te reemrijker zal de zegepraal zijn; zooveel te vaster de maatregelen, welke den terugkeer van zulke ergerlijke en bedroevende tooneelen moeten voorkomen. De vervolging, door den braven kerkvoogd en zijne getrouwe priesters geleden, kan de voorbode worden van een nieuw leven voor de Oost-Indië. De verlichte en rechtvaardige Vorst zal het onrecht niet langer laten bestaan, als tot een volledig en schitterend herstel van hetzelfde noodig is. Dit hopen wij, dit vertrouwen wij en de verwezenlijking van dien wensch zien wij met een blijf vooruitzigt te genoeft.

Het zal gewis onze lezers niet ongenueft zijn, het tegeen in een der in ons nummer van zaterdag ik medegedeelde brieven voorkomende, en dat ons de heer J. H. E. L. zult mij zeer verplichten, om, wanneer de geschiedte gelegenheid bestaat, den Godsdienstvriend, de catholijke bladen en andere godsdienstige werken en geschriften, ter opwekking in het godsdienstige over te zenden.

Catholijke Nederlanders, zie daar eene kostbaren wenk, welke gij wel moogt ter harte nemen. Er wordt u eene gelegenheid geopend, om aan uwe verlatene geloofsgenooten in Oost-Indië een blijf uwer belangstelling en broederlijken ijver te geven. Helpt den kerkvoogd, wien gij zooveel uwe hulde brengt, en zijne getrouwe medehelpers, voor welke voorzeker uw hart van aching en eerbied klopt, in de vervulling van dat verzoek. Brengt elk iets bij, om den godsdienstigen honger, welke aldaar gevoeld wordt, te stillen. Gij hebt boeken genoeg, en kunt ze genoeg verkrijgen. Staat er eenigen van voor uwe broeders af. Ernstig vermanen wij u daartoe, en zoo gij soms geene gelegenheid hebt of weet, om dezelve ter geschnikte bestemming te doen geworden, willen wij ons gaarne daarmede belasten, zoo gij ze, zooveel mogelijk kosteloos, aan de Redactie van den Noord-Brabander zenden wilt. Het is een goed werk, dat wij u ernstig aanprijzen en u voorzeker hoordervondige vruchten van geestelijke weldaden en tijdelijke zegeningen zal ophringen.

TURKIJE.

De laatste post uit Konstantinopel heeft eene geheel onverwachte tijding overgebracht: namelijk de weder optreding in het bestuur van Riza Pacha, het hoofd van het voormalig cabinet, den vijand der hervormingen. Riza Pacha heeft de plaats ingenomen van Sarim-Effendi, minister van koophandel.

ZWITSERLAND.

Al de deutsche gemeenten van het canton Friburg zijn den 20 juli bijeengekomen, om te stellen en onderteekenen van een adres aan het gouvernement, waarin deze magtige en moedige bevolking aan hetzelfde haren dank betuigt, dat het zich officieel aangesloten heeft aan het catholijk verbond, hetwelk zij behoeft tot den doel te zullen ondersteunen en verdedigen. Het wordt daarenboven nog gevraagd dat het gouvernement alle maatregelen tot verdediging van reizen en bepaaldelijk den landstorm ontploeg.

DUITSCHLAND.

BERTIJN, 5 augustus. Onze maatschappij is steeds ten prooi aan eene crisis, welke de noodlottigste gevolgen op de hand kan hebben.

De nieuwe bisschop van Jerusalem, Goudt, wiens reis naar Berlijn reeds geveeld hebben, is door de koning van Pruisen ongenadigd en aan H. D. tafel genoodigd. Hij heeft den koning zijne bedoeling te kennen gegeven om de prediking van het evangelie, welke zoo weinig vruchten onder de Hebreërs had gedragen, tot de Turken uit te strekken. Men zegt, dat de koning dit edel voornemen zeer toegejuicht heeft; doch daar men de strengheid der turksche wet over het proselytismus kent, is het waarschijnlijker dat de ijver van den protestantschen zendeling veel verkoelen zal, wanneer hij ter plaatse zal gekomen zijn, waar hij zijn apostelaamt wil uitoefenen. De engelsche legatie zal hem voorzeker wel met den wandel bazer bescherming dekken; maar de padha is soms wat woed van aard, en de voorgewende opvolger van den H. Jacobus zal, ondanks de dubbele ondersteuning van Engeland en Pruisen, zich niet ligt wagen aan de woede van het turksch fanatisme. Dit durven wij gerust voorspellen.

WÜRTEMBERG. Het gouvernement heeft aan de zoogenaamde duitseh-catholijken het gebruik der Drievuldige Kerk te Ilm geweigerd, en dit kon niet anders geschieden, wijl zij zoo uitdrukkelijk en openlijk de godheid des zaligheids loochenen. Daarenboven is hun getal zoo gering dat zonder de hulp van een aantal nieuwsgierigen hunne vergaderzaal drie maal te groot zou zijn voor hetgeen zij hunne eeredienst noemen.

Beieren stelt zich thans ook in beweging om eene algemeene protestantsche synode te verkrijgen en het consistorie van Spiers weet niet meer hoe gestand te doen aan al de adressen, welke aan hetzelfde gericht worden. Elke dag brengt nieuwe bewijzen bij van de geweldige scheuring welke de protestantsche Kerk verdeelt, en weldra de koninklijke magt in de noodzakelijkheid zal stellen, om in die hevige twisten tusschen beide te treden, wijl dezelve meer en meer de gewone rust der ingezetenen beginnen te bedreigen. De rationalistische predikant Franz, door het consistorie aangemaand om zijne godlasterende leerstellingen te herroepen, heeft geantwoord dat hij, tot geen prijs, aan zoodanig bevel gehoor zou geven. Zijne aanhangers nemen steeds toe en hun getal maakt hen steeds stout, en het consistorie, trotsch op hetwelk van zijne zijde over zijne eigene magteloosheid versohrikt is.

LEIPZIG, 4 augustus. De koning van Saksen is heden door onze stad gekomen, zich naar Italie begevende. Het is de eerste maal dat Z. M. de stad Leipzig met zijne tegenwoordigheid vereert sedert de noodlottige gebeurtenissen van het afgelopen jaar.

KEULEN 8 augustus. De rust is voor goed hersteld. De kuiserskecht Statz is het eenige slagtoffer der plaats gehad hebbende onlusten. Den dag vóór verhaakt volgender wijze het omkruisen van dien ongelukkige.

Een kuiper, genaamd Statz, kwam uit zijnen kelder te voorschijn eene ton dragende. Hetzij deze van aan de troepen eenige onbeleefde woorden toevoegde, of om eene andere onbekende reden, bragt een der soldaten hem op den schouder eenen hevigen slag met den kolf van zijn geweer toe. Statz beklagde zich over deze brutale en onverdiende handwijze, maar de aanvoerder der troep, wel verre van aan zijne klagen rept te doen welgevallen, gaf bevel hem af te slaan en de ongehoorzame Statz gaf, met een kantsch bijonneteken dooreen op de plaats zelve den geest. Toen kende de verhardeing des volks geene grenzen meer, het viel de Westfalen aan met steenen en af wat het

vinden kon om op hen te werpen. Deze beantwoordden den aanval met gewerschoten, en 42 personen werden gekwetst, waaronder eenige zeer zwaar.

MUNSTER, 6 augustus. Heden heeft de begraafplaats geheld in ons hoofdkerk van M. de bisschop van Munster. De kanunnik Bellenman heeft de lijkrede behouden over den uitstapet, hervogd en zijne verhevene deugden en oobegrensde verknootheden aan de belangen der Kerk in eene welsprekende rede afgeschetst.

Het verschil hetwelk in het afgelopen jaar gerezen was tusschen de catholijke gemeente en den senaat der stad Francfort, betrekkelijk den kapellaan Roos, is door eene betreuenswaardige transactie afgedaan. De senaat heeft er in toegestemd om aan dien priester het achterstallige van zijn inkomen te voldoen voor al den tijd gedurende welken hij uit de stad verwijderd is geweest, en de bisschop van Fulda heeft hem eene pastorie in het hertogdom Nassau gegeven. De zaak is dus alleen onder het oogpunt van personeel belang behandeld en niet onder dat van priesterlijke vrijheid in de bediening der sacramenten.

ENGLAND

LONDEN 9 augustus. De derde lezing der suikerwet heeft gisteren in het Lagerhuis plaats gehad. Die wet is nu bepaaldelijk aangenomen.

De Kamer heeft ook de bedoelingen waren van den opperbevelhebber, den hertog van Wellington, betrekkelijk de lijfsstraffen in het leger. De edele hertog heeft voorgeschreven, dat het getal van vijftig stokslagen nimmer zou overtroffen worden en dat de straf niet zou worden uitgevoerd, dan wanneer zulke geschieden kon zonder gevaar voor het leven of de gezondheid van den veroordeelde. De hertog vermeent dat de algeheele afschaffing van lijfsstraffen nadeelige gevolgen zou kunnen hebben voor de tucht in het leger en het gouvernement deelt volkomen in dit gevoelen. Alvens daartoe te kunnen overgaan, zede lord John Russell, niet de zedelijke toestand van den soldaat verbeterd en zijn geest door het onderwijs veredeld worden; hieraan zal dan de zorg van het gouvernement gewijd zijn. De eerste minister heeft de Kamer verzocht zich te vreden te stellen met dezen eersten stap tot de beschaving en menscheelikeit.

Daarna heeft dr. Bowring zijn voorstel voorgedragen tot de algeheele en onmiddellijke afschaffing der stokslagen bij het leger. Na een korte handdeloging is dit voorstel verzworen met 90 tegen 37 stemmen. De heer Osborne heeft een ander voorstel gedaan strekkende dat de stokslagen niet anders zouden toegebragt worden dan voor zekere overtredingen, bij het te veld treden geplogdies dat het getal niet hooger dan 50 zou mogen gaan. Ook dit voorstel is verworpen met 81 stemmen tegen 23.

De hevige aanstekende ziekte heerscht onder het hoort der nachthoeren, welke tot het grootste deel van Windsor behouren, en alwaar prins Albert in persoon de fokkerij van kostbaar geslacht. Een dertigtal personen omproeven zijn reeds door de ziekte overgenomen.

De anglikaansche Kerk verontziet zich, en met zonder reden, over de talrijke bekeeringen der leden van de universiteit van Oxford tot het catholiceismus. Gaarne zou zij nog tot maatregelen van gestrengheid hare toevlucht nemen om de beweging tegen te gaan, welke haar naar de roomsche Kerk voortjaagt; maar de ondervinding heeft haar geleerd dat die maatregelen eene geheel andere uitkomst hebben, dan men daarvan had durven verwachten. Het gedrag der heeren Ward, Oakley, Newman en al de puseyisten, tegen welke zij vervolgingen aangelegd heeft, heeft haar doen inzien dat het noodzakelijk was eene andere taktiek te beproeven. Even gestreng als zij zich welken tegen

de volgelingen van Pusey betoonde; zoo toegeven is zij thans jegens hen. Deze staatkunde van inschikkelijkheid wordt heden door vele Bisschoppen gevolgd. Deze gaan zelfs zoo ver, van de invloed hebbende puseyisten niet alleen te ontzien, maar zij lieden hun schitterende betrekkingen aan, om hen door gonden klusters aan de anglikaansche kerk geboerd te houden. Alzo leet men in een dagblad dat de rev. Anton Denisson door den Bisschop van Salisbury tot eene pastorie van 12,000 gulden inkomen verheven is en tevens benoemd is tot deszelfs kapellaan en examiner van het bisdom. Dr. Grant, wiens kappellaan zich bekeerd heeft, is door den Bisschop van Londen benoemd tot kanunnik van St. Paulus en aartsdiaken van St. Albanus. De rev. Harrison, een der assistenten van dr. Pusey, is benoemd tot aartsdiaken van Maidstone en huiskapellaan van den aartsbisschop van Canterbury. Eindelijk de heer Churton, boezemvriend van den heer Newman, is door den Bisschop van York geroepen tot het aartsdiakonaat van Cleveland.

Door zulke middelen tracht de anglikaansche Kerk mannen te behouden, die evenzeer door hunne kunde als door hunne godsvrucht uitblinken. De toekomst zal leeren of dit middel haar gelukken zal. Welligt zal men, door hunnen invloed te vergrooten, hun slechts middelen aan de hand gedaan hebben om hunne leer meer en meer te verspreiden.

Overigens de puseyisten houden vol. Degenen onder hen, die niet aan het wankelen gebragt zijn door de schitterende bekeeringen, waarvan Engeland sedert eenigen tijd getuige is geweest, blijven getrouw aan de beginselen van hun opperhoofd. Deze zelf heeft geen enkel punt der leer, welke hem in 1843 zijne schorsing op den hals hield, laten varen. Men weet dat hij sedert eenigen tijd zijne predikingen hervat heeft.

De catholijke geestelijkheid van het land heeft zich aan de zijde van O'Connell gekeerd en kiest openlijk de partij van de beginselen eener vreedzame beweging tegen die der materiële en oproerige kracht.

De catholijke aartsbisschop van Tuam heeft eenen brief geschreven aan lord John Russell om zijne aandacht op den toestand van Ierland in te roepen. De prelaat zegt, dat hij zich met eigen oogen aversuigd heeft, in zijne handrijke redenselen, dat de aardappelmogst even ongunstig zal zijn als in het afgelopen jaar. Hij betoogt dat de door het Parlement vastgestelde maatregelen onvooreikend zijn om in de tegenwoordige behoeften te voorzien en den dreigenden hongersnood te voorkomen. Hij smeekt den eersten minister, om alvens het Parlement uit een gaat, uitgeledere en meer doende maatregelen te nemen.

Daarna komt de aartsbisschop terug op de noodzakelijkheid om de bill betreffende de nieuw collegien in te trekken, wijl hare gevolgen niet dan zeer noodlottig voor het catholiceismus kunnen zijn. Hij eindigt met de verklaring dat een nationaal wetgeving alleen behoorlijk aan de behoeften en de behoeften des beraden te voldoen.

PARIS 9 augustus. Het is zeker dat op den 17 augustus bij de opening der zitting, gene trouwende zal gehouden worden. Dadelijk na het onderzoek der geloofsbrieven zal de heer Guizot een koninklijk besluit mededeelen, waarbij de zitting der kamers tot den 25 december verdaagt wordt, en aldan zal de koning zijne aanspraak op het gerucht loept, dat sedert eenige dagen alle pogingen aangewend worden om den hertog van Broglie over te halen den titel van president van den ministerraad, zonder portefeulle aan te

nemen, ter vervanging van den maarschalk Soult, die bepaaldelijk wil aftreden. Doch men weet dat alle pogingen om den hertog van Broglie, in eenig leeuw toegenaamd deel te doen nemen, sedert zijnen mislukte zijn. Het is dus waarschijnlijk dat het eindelijk de heer Guizot zal zijn, die hij de portefeuille van buitenlandsche zaken het commissierschap van den ministerraad, op zich zal nemen.

De Gazette des Tribunaux zegt dat alvorens het Hof der Pairs bijeen kwam, om het requisitorie van den procureur-generaal te hooren, tusschen dezelfs leden eene hevige woordenwisseling heeft plaats gehad over den uitslag, welke de tegen Joseph Henry begonnen instructie hebben zou.

Men zegt dat Joseph Henry aan den voorzitter van de Kamer der Pairs zijn verlangen heeft te kennen gegeven om tot zijnen verdediger te hebben den heer Duvergier, die insgelijks Le-comte voor het Hof verdedigd heeft.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH 11 augustus.

Uit 's Gravenhage schrijft men ons, dat de Eerw. Heer E. S. van der Haagen, Pastoor te Soeterwoude, op den 6 dezer door Mgr. I. P. F. J. M. vice-superior der Hollandsche zending, benoemd is tot Aarts-priester van Holland, Zeeland en West-vriesland, in plaats van wijlen den H. Eerw. Heer Aarts-priester Kervel.

Men zal zich herinneren dat de Eerw. Heer E. S. van der Haagen, vroeger Pastoor te Loosduinen, thans te Soeterwoude, de vertaler en bewerker is van het prachtig werk, door den heer A. P. van Laagen uitgegeven, getiteld: *Levens der Heiligen, Kerkvaders en Martelaren enz.*

— Wij verneemen, eenigen tijd geleden, ergens gelezen te hebben, dat het *Journal de la Haye*, hetwelk zich beroemt opgerigt te zijn, om de beemdelingen met ons land en hetgeen betrekking heeft op ons land bekend te maken, en hetwelk naar men zegt, ter betere vervulling dier taak, jaarlijks twee nummers uit de door de goede burgers opgebrachte middelen, zijne nederlandsche tijdschriften uit de belangrijkste bladen put. Wij konden nauwelijks geloof aan deze beschuldiging. Doch na wij het *Journal de la Haye* daad betrapten hebben, moeten wij het voor ons gezins billiken. Althans de meeste nummers van het *Journal de la Haye* (zie ons nummer van 4 augustus) hebben melding gemaakt dat op den 27 Juli de 4 kinderen van den koemelker Bosch van 4 kinderen bevalen was. In het *Journal de Bruxelles* van 3 Augustus lezen wij dat zulke had plaats gehad met een melkvrouw (laktiere) te Rotterdam. Wij sloegen ons op deze berisping van den buitenlandschen dagblad en zochten niet weinig verwonderd dit bericht van het *Journal de Bruxelles* in het *Journal de la Haye* van dondersdag 5 Augustus. Het is niet alleen de letterlijk overneming van den en konen ons niet van een medelijdend schouderderoefenend, toen wij zagen dat het *Journal de la Haye* uit belgische bladen gaat vernemen hetgeen te Rotterdam, op drie vooen afstands van de zee, tel vermeldt zonder zich de moeite te geven, naar de waarheid of onwaarheid dier berisping onderzoek te doen. Althans het *Journal de Bruxelles* schoote in de gelegenheid is geweest de waarheid te weten, wij, zoo als wij zeiden, bijna al de dagbladen het te Groningen gepreurd hebben verleid. Wij wilden er zelfs om lachen; maar de 100 gulden verlamden onze lachspieren en deden ons een tamelijk scheef gezicht opzetten. Tevens dachten wij aan het: *ex uno discedit omnia.*

— Men verneemt, dat thans aan de goedkeuring van het departement van binnenlandsche zaken zijn onderwerpen de plannen voor eene afdeling van

den spoorweg van Maastricht naar Aken, en dat de regeringen der Nederlanden en van Pruisen ieder een commissaris zullen moeten benoemen, en einde het vereenigingspunt op de grenzen der beide landen vast te stellen.

— De dag van gisteren was voor de Handboogschutterij *Willem Tell* te Rotterdam een ware feestdag. Die dag was bestemd voor het jaarlijks koningen en ridderschieten. Ten 4 ure in den namiddag verzamelden zich de leden der schutterij en genoodigden, en werden in de sociëteit *Eensgezindheid* in de smaakvol gedecoreerde zaal, door den schutterkoning ontvangen. Onmiddellijk daarop heeft de plegtige optocht, ingevolge programma, plaats gehad, waarna men een aanvang met het concours gemaakt heeft. Na afloop daarvan is het gebleken dat het koningschot in 12 schoten met 38 punten was behaald, zijnde de schutter als 3° schutterkoning geproclameerd en met den gouden eerepenning begiftigd, terwijl de twee in punten volgende schutters de eerste de gouden en de tweede de zilveren decoratie hebben ontvangen.

Dit feest heeft tot laat in den nacht voortgeduurd, is in de vrolijkste eensgezindheid afgelopen en zal nog lang in het geheugen der aanwezigen blijven.

— Z. M. de koning is den 7 dezer, te Luxemburg aangekomen en door de bevolking met de gewone geestdrift ontvangen. Men heeft evenwel opgemerkt, dat de prussische bezetting dier vesting H.D. niet geenerlei eerbewijzingen heeft begroet en dat zelfs de gewone geschutsalvo's bij 's konings aankomst niet zijn gehoord. Overigens heeft Z. M. verlangd, dat geene openbare vertooningen bij gelegenheid van H.D. verblif te Luxemburg zouden plaats hebben, en dat zelfs het gebruikelijke bal zoude achterwege blijven.

— Na den afloop der vacantie van de regtscollegien, verwacht men onder anderen de behandeling der volgende gewichtige regtszaken, als:

Voor den Hoogen Raad, in revisie, de zaak der 7 kinderen van den 1° en 2° van den Staat moet worden onderhouden; en voor de Kamer van Strafsaken, in cassatie, de zaken der *Vlissingcher Gevangenen* van van Berghvoorde.

Voor het Proc. Hof in Zuid-Holland, de bekende zaak van Mederdy, s. uit 's Gravenhage en Delft, en die van Bosman uit Gouda, die zijn kind vermoord heeft.

Voor hetzelfde Hof, in appel, de zaak C. A. Thieme, uitgeverder *Arnhemsehe Courant*, en van de nachtwachts te Leiden.

REUSEN, 10 augustus. Heden nacht werd in het huis van bewaring alhier gevangelijk binnen gebracht zekerer D. van Brongelen, inwoner dezer stad, die door de buitengewone aanwilt, het goed overleg en omsigtig beleid van den wachmeester kommandant der alhier gevestigde brigade marechaussee, Jan Heybeek, even buiten de stad werd gearresteerd, bij zich hebbende twee vischhengels en een Rottendamschobbe gerold met aardappels.

Meer dan ooit worden hier en in de omstreken, te veld staande vruchten geplooid en koebbeesten uitgemolken, waarvan de daders, die den agent van politie en de volwachters weten te ontduiken, de bekende waakzaamheid van gezegden wachmeester zoo men vertrouwt, niet zullen ontglippen.

EINDHOVEN 8 augustus. Den 5 dezer had alhier het plegtig examen plaats der leerlingen van de wijdberoemde kostschool van den heer I. H. Rutjes, opvolger van den onvergetelijken Boez. Het examen werd gehouden in tegenwoordigheid van den heer schoolopziener, de leden der schoolcommissie en van den stedelijken raad en van eenige ouders, die van verre waren gekomen, om die plegtigheid bij te wonen.

Het examen liep over de Nederduitsche, Fransche, Hoogduitsche en Engelsche talen. De leer-

lingen gaven in alle deelen proeven van de grootster bekwaamheid.

Daarna werd de Vadenlandsche en Algemeene Geschiedenis op eene uitgebreidelschaal behandeld; vervolgens kwam de Aardrijkkunde, aan de beurt over de vijf werelddeelen. De eerste en tweede klassen behandelde de Rijken van Europa, in verband met de geschiedenis dier landen, met zooveel grondige en uitgebreide kennis, dat al de aanhoorders, zoo aan onderwijzers als aan leerlingen, den grootsten en welverdienden lof toe waaiden.

Het examen duurde, met eene slechts korte tusschenpoozing, van des morgens 9 tot des avonds 8 ure voort; de hooge belangrijkheid van hetzelfde verbande alle vermoedheid en verveling, daar de reeds hoog gespannen verwachting van alle aanwezenden van oogenblik tot oogenblik meer overtroffen werd.

Twee dagen daarna had de plegtige prijsuitdeeling plaats. De school was op eene gepaste wijze versierd. Ten aanhoore van eene aanzienlijke schare openden de kweekelingen de plegtigheid met eene *Cantate* van Romberg. Vervolgens beklom een der H.H. leden van de Schoolcommissie het spreekgestoelte en schetste in treffende bewoordingen het afgelegd examen, aan den Directer de welverdiende hulde brengende voor zijnen onvermoeiden ijver en de leerlingen over de sprekende bewijzen hunner leerzaamheid en applicatie den meesten lof toe zwaaiende, roowel deze als gene krachtig aanspoorende op den ingelagen weg te blijven voortgaan enz. enz. Na nog eenige afwisselende muziekstukken, door de élèves uitgevoerd, werd de plegtigheid, welke zooveel genegen en echte voldoening had opgeleverd, gesloten met de keurige uitvoering eener *Cantate* van Ries.

LATINSE BERIGTEN.

Uit Parijs schrijft men aan de *Augsb. Zeit.* dat de minister van buitenlandsche zaken van Engeland aan de kabinetten van St. Petersburg, Weenen en Berlijn eene depeche gezonden heeft, waarbij hij vraagt of het waar is, zoo als het gerucht meldt, dat zij tot de intijving der republiek Krakau met Duitschland besloten hebben. Volgens denzelfden correspondent zon de heer Guizot, de fransehe minister van buitenlandsche zaken, terzelfder tijde dezelfde vraag aan genoemde kabinetten gezigt hebben.

Men weet dat de Stenden der hertogdommen Sleeswijk en Holstein besloten hebben aan de Duitsehe Bondsvergadering een protest hebben in te dienen tegen de verklaring van den Koning van Denemarken betrekkelijk het recht van opvolging van zijn geslacht. Na dit besluit genomen te hebben zijn de Stenden tot den 4 augustus uiterngegaan, over geene nieuwe wets ontwerpen willende beraadslagen, zoolang de fundamentele regten der hertogdommen niet geregeld zullen zijn. De commissaris des Konings poogde te vergeefs hen terug te houden. Al de leden dier vergadering, op zee na, weigerden langer zitting te nemen en hebben Itzehoe verlaten. De stad Kiel bereidde tegen den 6 augustus, eene schitterende ontvangst harer afgevaardigden; de gansche stad zou dien dag geillumineerd zijn. Al deze daadaken bewyzen dat de vredebreuk beslist is tusschen den Koning van Denemarken en de bevolking der Duitsehe hertogdommen. Het is niet mogelijk te voorspellen welk einde deze twist nemen zal.

De centrale afdeling der belgische Kamer van representanten heeft niet eenparige stemmen het met Nederland gesloten tractaat aangenomen.

Het *Journal du Commerce* van Antwerpen de tijding mededeelende van de zending eens buitengewonen gezants naar Spanje, voegt hierbij: «Wij weten uit goede bronnen, dat de zending van de heer Morel en het sluiten van een hand-stractaat

met Spanje, slechts de voorbereidende maatregelen zijn tot de verwezenlijking van een uitgebreid plan van handelsovereenkomsten, welke wij thans nog niet mogen bekend maken, doch welker goede uitslag, waaraan wij niet twijfelen, aan Antwerpen af deszelfs bloei van Noor. 1830. zal teruggeven.

Het onderzoek van de zaak van Joseph Henry wordt met ijver voortgezet. Den 9. is de groote commissie van het Hof der Pairs bijeen gekomen onder voorzitterschap van den kanselier, om de stukken betrekkelijk de voorloopige instructie te onderzoeken.

Den 10. zou Joseph Henry van de Conciërgerie naar de gewangenis van het paleis van Luxemburg, waar de Kamer der pairs hare zittingen houdt, overgebracht worden.

Wij zijn verzocht het volgende te plaatsen:

Provinciaal Blad van Noord-Brabant (N°. 75) Besluit van den 17 July 1846, A. N°. 9. Afdeling Politie, waarbij de aandacht wordt gevestigd op een uit te geven Handboek voor het Dijk- en Polderbeheer.

De Staatsraad Gouverneur van Noord-Brabant; ontvangende eene missive van Zijne Excellentie den heere Minister van Binnenlandsche Zaken, ad interim, van den 13 dezer, n°. 143, 3° afdeling, waarbij de Gouverneur wordt verzocht, om het door den heer J. A. Gerlach, jr., Lid der Provinciale Staten van Noord-Brabant en Notaris te Heusden, uit te geven Handboek voor het Dijk- en Polderbeheer als een nuttig werk aan de Dijk- en Polderbesturen aan te bevelen.

Heeft dien ten gevolge goedgevonden en verstaan, de aandacht der Heemraadschappen, Dijk- en Polderbesturen in deze Provincie, op voorschreven Handboek te vestigen, en dit nuttig werk hant ter aanschaffing aan te bevelen; zullende hetzelfde, blijkens het aan den voet dezes gedrukte bericht van intekening, den intekenaars niet hooger dan f. 4.00 te staan komen, en in den Boekhandel van de Gebrueders Müller, te 's Hertogenbosch, verkrijgbaar zijn.

Enz. dit besluit, door middel van het Provinciaal Blad, worden gebragt ter kennis van genoemde Heemraadschappen, Dijk- en Polderbesturen een afschrift van hetzelfde gezonden worden aan den heer Gerlach voornoemd, tot informatie en namig respectieve.

's Hertogenbosch, den 17 July 1846.

De Staatsraad, Gouverneur voorn.,
(get.) A. J. BORRET.

Het in dit besluit aangewezen Handboek, zal bij eene genoegzame intekening nog in den loop dezer maand ter perse worden gelegd en uitgegeven, zoodra de veranderingen gebragt in artikel 5 en 10 van het Reglement op het beheer der Dijken en Polders in Noord-Brabant, door Z. M. den Koning, zullen zijn goedgekeurd; inmiddels zal de intekening volgens het vroeger bekend gemaakt bericht, in voornoemd besluit bedoeld, nog open staan bij den uitgever dezes en verder alom bij alle Boekhandelaars in dit Rijk.

Advertentien.

Rij den Oudergeteekende zijn ontvangen eene Partij wegens hunne duurzaamheid, zoo

BEROEMDE GRAVATTES D'ANVERS
IN ALLE PRIJZEN.
J. J. van Duuren.

On demande dans un INSTITUT dans le Brabant Septentrional un **SECONDANT**, de la religion Catholique, qui soit en état d'enseigner les langues Hollandaise et Française et qui parle ces idiomes couramment. L'honoraire, sera proportionné aux capacités. S'adresser par lettres affranchies, sous l'initiale R. à l'éditeur de ce journal.

De Notaris **JOH. DE BERG**, te 's Hertogenbosch, heeft in het openbaar, provinsieel, verkocht:

- 1° Een HUIS, gekwoteerd 45, met **ACHTERHUIS**, of **STAL** en **ERF**, te Engelen aan de Dieze, neven de Pastory der hervormde Gemeente aldaar, met de slagen voor... f. 725.00.
 - 2° Koop. Een wel ter nering staande HUIS en **ERF** in de Korte Kerkstraat, voor... f. 1300.00.
 - 3° Koop. Een wel ter nering staande HUIS en **ERF** genaamd de **Glaskeper**, zijnde de eerste verdieping ingerigt tot **BOVENWONING**, in de Korte Kerkstraat, neven den vorigen Koop. Voor... f. 1300.00. De 2° en 3° Koopen in Massa voor... f. 3000.00.
 - 4° Koop. Een HUIS en **ERF** genaamd de **Pijp**, J. 153, met afzonderlijke **ACHTERWONING**, op den Vughterdijk, en uitkomende op den Wal, voor... f. 470.00.
 - 5° Koop. Een HUIS en **ERF** genaamd het **Wapen van Engeland**, F. 204, op de Weversplaats en uitkomende op den Wal, voor... f. 415.00.
 - 6° Koop. Drie HUIZEN onder een Dak op de Korteperjes Wal, voor... f. 270.00.
 - 7° Koop. Drie aan elkander staande HUIZEN, n°. 478 - 480, in de Korte Tolbrugstraat, voor... f. 1400.00.
 - 8° Koop. Een HUIS, A. 114, in de Korte Tolbrugstraat, voor... f. 345.00.
- Alles bij gedrukte Billetten breder omschreven, zullende de finale verkoopplaat hant te 's Hertogenbosch, in het Brabandsch Keesfijhuis, bewoond bij L. COEDENS, op Maandag den 17 Augustus 1846, des avonds ten 6 ure.

J. R. LAEFF te Amsterdam, heeft op den eersten dezer maand uitgegeven en verzonden:

DE WEDSTRIJD DER HANDBOOG-SCHUTTERIJEN te 's Hertogenbosch

op den 1 July 1846. Met eene afbeelding van den **Prinwagen** der Schutters van de **Unie**. Prijs 60 cts. n°. 111. Bovenstaande beschrijving maakt een gedeelte van n°. 8 der **HONINGBLIJ** of **BLOEMLEZING**, op het gebied van Kunst, Wetenschap en Sinak. Van dit Maandblad, welke Redactie er zich op toelegt alles te verrijden, wat iemands gevoel of denkryf zou kunnen hinderen en daarom reeds alle aanbeveling verdient, verschijnt op den eersten van iedere maand eene aflevering met 3 of 4 Platen. De Prijs voor den geheelen Jaargang is f. 3.90. Exemplaren der beschrijving van den **WEDSTRIJD** en **prinswagens van de HONINGBLIJ**, zijn overal verkrijgbaar bij Gebr. **MULLER**, Boekhandelaars te 's Hertogenbosch.

De Boekhandelaar **J. R. VAN ROSSUM**, te Utrecht, heeft uitgegeven en alom verzonden:

Aanteekeningen

WANDELENDE JOOD, over de JESUITEN en hunne vijanden.

Vrij naar het Engelsch door H. W. P. J. PRIJS 60 CENTS.

Deze merkwaardige brochure, lozenstraf, op eene korte doch bondige wijze, het vailaardig en lasterend geschrift, de **JOODSCHE WANDELAAR**, door **SPE**, en maakt den lezer niet ge ware geschiednis van den oorsprong, de gang en de daden der **JESUITEN ORDE** hant. Het busnessand sterk is mede verrijden bij den Drukker en Uitgever dezer.

Het met roem bekende **TANDPQED**, genaamd **Pulvis Dentifricium Nigrum**, he welk geene de minste nadeelige bestand deelen bevat, bevordert niet alleen de schoone wit der **Tanden**, maar door de duurzame gebruik, tot in een hoogen o derdom, bewaart en conserveert het tevel het **Kies** en **Tandvleesch**, neemt meestal de ziekelijke staat van hetzelfde weg en verrij tert de onangename rechte in der mondte waaronder de **scorbut** behoort en waandur het zich inzonderheid aan zeelieden aanbeveel. Bij hevige **Kies** of **Tandpijn**, de pijnlijke **Kies** of **Tand** er goed mede wrijvende en hant eenen pbbaje in den mond houdende doet het de pijn meestal stillen.

- in **DEPOT** verkrijgbaar gesteld te: Amsterdam, bij **J. van Spanghe**, Boekh., Kalverstraat bij het Klooster, **Wed. Gobel**, N. Leiestraat, en **G. Vianen**, Koningsplein No. 1. Assen, bij **P. A. van Gortum**. Arnhem, bij **G. de Groot**, en **J. de Groot**. Bergenopzoom, **A. J. Vorstman**. Brielle, **J. Kluit**, Boekh. Breda, **F. P. Sterk**, Boekh. 's Bosch, **A. H. Kant**, Boekh. Dordrecht, **A. Stempels Nz**. Deventer, **A. J. van den Sigtenhorst**, Boekh. Delft, **A. van Aphen**, Boekh. Gericheim, **J. Niquanhuys**, Boekh. Gouda, **H. A. C. Lammerts van Bueren**, Apoth. en Drogist. Groningen, **A. Kamerling en Zoon**. Haarlem, **J. Goting Vinnis**, Boekh. 's Hage, **C. van Valkenburg**, Apoth., Korte Boudstraat, in den Touwwinkel van de **Equa**, n^o. de **Meijer**, 2de Wagenstraat, en **C. van Wijk**, Spui bij de N. Kerk. Leiden, **Wed. Kelder en Zoon**, Breestraat. Middel, **Wed. H. Siber**, geb. van **Gordum**, Oudewater, **R. Z. Schaerpsel**. Rotterdam, **Van Sgten Kalf**, Apoth. en **Wed. Krap**, Beursplein. Vlissingen, **N. Z. Mesdagh**, Boekh. Willemsoord, **J. Lus**, bij de groote Overhaal, Zwarte, **M. Eldering**.

Granmarkt

van **S. H. E. R. P. O. G. T. O. S. O. H.** Maandag en Dinsdag 10 en 11 Augustus. **NIEUWE ROGGE** f. 2.00 a f. 1.95. **BOEKWELT** f. 6.85 a f. 7.35. **HAVER** f. 3.40 a f. 3.65.

AMSTERDAM, 10 augustus.

Tarwe aan cons., met eenigen handel, 127 p. b. Poels f. 317. 320, 322, 125, 128 p. a. d. f. 303, 315, 125 p. 3. H. f. 330, 126 p. Zeuws, f. 320, 180 p. Meckl. f. 300. Rogge met meerhandel ruim peijch, in cons., 117 p. Petersh. f. 217, 116 p. Riga f. 212. In cons., 117, 119 p. f. 221, 210, 118 p. dito f. 225, 227, 328 p. 224 p. f. 223, 105 p. f. 228. Garst zonder handel. Haver in een oden f. 80 p. a. f. 122, f. 32. Hoekweit, sla, en in de sware, 117 p. a. f. 122, f. 32. doch yond daartoe meerder kooplust, en bleef men de besteede prijzen bieden, als f. 120, f. 121 p. a. f. 121, f. 215, f. 218. Duitse, aartien, minder sla, en in de sware, f. 180. daaraan alleen verbrocht f. 11 p. Deensche f. 180. Koolzaad, verkocht, f. 50 p. a. f. 122, f. 32. p. f. 48 p. a. f. 122, f. 32. Lijnzaad, in een doen, 107 p. a. f. 122, f. 32. Kaapolie dadelijk en op, f. 130. Vlieg, f. 122, f. 32. Oct. f. 291, Noe. f. 292, f. 293, f. 294, f. 295, f. 296, f. 297, f. 298, f. 299, f. 300. Lijnolie per f. 122, f. 32. Hennepolie per f. 122, f. 32. Raapkolie f. 63. Lijnkoeken 49 a 10.

Cours van Amsterdam.

Zaterdag 10 augustus ten 4 ure. 100 p. Cl. 60 p. Bito 3 p. Cl. 73. Dito Certific. 4 p. Cl. 20. Dito Coupons 19. Dito Binnepl. 3 p. Cl. 32. Post te Lond. 3 p. Cl. 43, 44, 44, 44. Dito 4 p. Cl. 42, 43, 43. Oude Russen 106. Dito 4 p. Cl. 91. Do. Stieglitz en Co. 89. Ter Drukkerij van **D. A. DE ROOY** te 's Bosch.